

محمود دینی، همکار هنری بابک زنجانی:

قرار بود در سال ۱۰فیلم سینمایی تولید کنیم

بهناز شیربانی - **آمنه شیرافکن**

۴ شما بهواسطه دوستی، آقای زنجانی را می‌بینید و متوجه می‌شوید اهل فرهنگ هستند. بهر حال هر کس از نخستین برخوردش با شخصی که تازه‌حال او را ندیده، تحلیلی روانشناختی در ذهنش دارد. تحلیل شما از شخصیت آقای زنجانی چه بود؟

خوش‌ذوق و خوش برخورد بود. مشکلات بسیاری از سینماگران را حل کرد و امکان نداشت هر کس را که به دفترش مراجعه می‌کرد، تا دم در بدرفه نکنند، مثل مدیران دیگر از بالا به کسی نگاه نمی‌کرد. من کاری به مسایل دیگر او ندارم. ما کارمان را طی یک توافقنامه انجام دادیم و این همکاری شکل گرفت. طی تماس تلفنی‌ای که ابتدا با هم داشتیم، من به او گفتم در حوزه فرهنگ سرمایه‌گذاری کردم و به‌دلایلی نامعلوم جلو کارم گرفته شده‌است. قرار شد جلسهای حضوری با هم داشته باشیم. من شرکت فیلمسازی «یاسین‌فیلم» را که نزدیک ۲۰سال سابقه فعالیت دارد، مدیریت می‌کنم؛ شرکتی که از وزارت ارشاد دارای مجوز است و فیلم‌های زیادی مثل «آینه‌عبرت» و «تیزهای تبلیغاتی مثل تیزهای نیروی انتظامی، هیأت‌رزمندها و…» در این شرکت فیلمسازی ساخته شده است. بعد از صحبت با آقای‌زنجانی قرار شد تولیدات این شرکت بیشتر شود و او قول همکاری داد.

۴ اولین زنجانی چه بود؟
ما هم در زمینه تولیدات فرهنگی داشتید، چه بود؟ در این مدت نتوانستیم هیچ‌گونه پروژه مشترک سینمایی با هم انجام دهیم. اما ساخت سالی ۱۰فیلم جزو برنامه‌های «یاسین‌فیلم» بود.

سرمایه‌گذاری‌های آقای‌زنجانی در عرصه فرهنگ طی چندسال گذشته بسیار گسترده بود. ۲۵میلیارد در حوزه سخت‌افزاری سینما سرمایه‌گذاری شد، به ۱۷فیلم سینمایی برای ساخت تجهیزات داده شد، سه سفیلم توسط او و در سینمای ایران سرمایه‌گذاری می‌رفت، اما متاسفانه طرحی توسط من در حوزه فرهنگ انجام شده که به دلایلی نامعلوم جلو آن گرفته شده است. پروژه‌ای که چیزی حدود صدمیلیارد برای آن هزینه شده است و در حوزه فرهنگی کشور یکنقلاب بزرگ محسوب می‌شود. این طرح در حال حاضر بلاتکلیف است. اگر این پروژه راهاندازی شود از سود آن می‌توان سالانه ۱۰فیلم سینمایی تولید کرد، بالغ بر ۵۰سینما ساخت و کارهایی از این دست که برای سینما سوددهی بسیاری دارد.

۴ داستان این صدمیلیارد محقق شده یا توقافی است؟

تمام کارهایش انجام شده است.

اشتراک ما کمک به فرهنگ کشور بود. در مدت زمانی که آقای زنجانی تصمیم گرفت از پروژه‌های فرهنگی خصوصا در حیطه سینما حمایت کند، تعداد بسیار زیادی فیلمنامه از بهترین تهیه کنندگان و کارگردان‌های کشور به دستش رسید. تمام فیلمنامه‌ها را خودش می‌خواند و قرار بود در سال ۱۰فیلم سینمایی تولید کنیم

۴ می‌توانید کمی از مختصات بگوئید؟

نه همان‌طور که گفتم تاکنون در موسسه «یاسین‌فیلم» اقدامات خوبی برای حمایت از پروژه‌های سینمایی انجام شده است. در همین ساختمانی که می‌بینید استودیوهای صدا، دوبلاژ، تدوین، اصلاح رنگ دیجیتال و… وجود دارد. هشت‌دوربین سینمایی خریداری شده و در اختیار پروژه‌های سینمایی گذاشته می‌شود. اما قصد داشتیم در حوزه تولید، فعالیت‌مان را بیشتر کنیم. قرار بود با نظارت تهیه‌کنندگان حرفه‌ای سینما این اتفاق بیفتد، یعنی سرمایه‌برای تولیدفیلم در اختیار آنها گذاشته شود. ساخت سالن‌های سینما و البته طرح ساخت شهر کسینمایی دیگر اقدامات در دست عملیاتی شدن بود. تمامی فعالیت‌هایی که به آن اشاره کردم ربطی به آقای‌زنجانی ندارد. پروژه صدمیلیاردی‌ای که درباره آن صحبت کردم تحت مدیریت من و در «یاسین‌فیلم» انجام شده است. در حال تلاش برای انجام این پروژه هستیم و تا امروز جلسه‌هایی با آقایان جنتی و ایوبی هم داشتیم و قول مساعدت دادند. به‌رحال این پول متعلق به مردم است و باید برای آنها صرف‌شود. این پروژه سالانه ۱۰هزارمیلیارد سوددهی دارد که انقلابی در حوزه فرهنگ کشور است.

۴ نتیجه مذاکرات شما با مدیران فرهنگی دقیقا چه بود؟ آیا همچنان در حال رایزنی برای حل مشکل هستید؟

آنها مشتاقانه از این طرح حمایت کردند و نتیجه جلسات خوب بود. مشکل، از جای دیگری است. در همه این سال‌ها ثابت شده ما هیچ‌گونه خطوطوط سیاسی نداریم و تخلفی انجام ندادیم.من خطایی مرتکب نشدم‌ام و در چارچوب قوانین جمهوری‌اسلامی کار کردم. چه زمانی که در تلویزیون یا سینمای این کشور برای می‌کردم یا در مقام تهیه‌کننده بودم و چه زمانی که دفتر فیلمسازی راهاندازی کردم. به خدا توکل کرده‌ایم که این مشکل بزودی حل شود و پروژه به بهربرداری برسد و خروجی آن را در سینما ببینیم.

۴ وقتی با آقای زنجانی آشنا شدید، احیانا پیغامی از جایی دریافت نکردید یا کسی به شما گفت که مباحث مالی او شفاف نیست و بهتر است در ارتباط با این همکاری تجدیدنظر کنید؟

نه. زمانی که با بابک زنجانی آشنا شدم، او دوربین‌ها را خریداری کرده بود، روی سه‌فیلم سینمایی سرمایه‌گذاری کرده و به کار فرهنگی ورود کرده بود. در حال حاضر من اگران آن سه‌فیلم را رصد می‌کنم که البته یکی از آنها اکران شده و دو فیلم دیگر در نوبت اکران هستند و در نبودش نظارتی بر پروژه‌های فرهنگی او دارم.

پرداخت می‌شود و همه‌چیز در این شرکت مثل سابق پیش می‌رود. **۴** با توجه به اینکه می‌گوئید این ساختمان به‌لحاظ حقوقی متعلق به شماست، فرهنگ هستند. بهر حال هر کس از نخستین برخوردش با شخصی که تازه‌حال او را ندیده، تحلیلی روانشناختی در ذهنش دارد. تحلیل شما از شخصیت آقای زنجانی چه بود؟

خوش‌ذوق و خوش برخورد بود. مشکلات بسیاری از سینماگران را حل کرد و امکان نداشت هر کس را که به دفترش مراجعه می‌کرد، تا دم در بدرفه نکنند، مثل مدیران دیگر از بالا به کسی نگاه نمی‌کرد. من کاری به مسایل دیگر او ندارم. ما کارمان را طی یک توافقنامه انجام دادیم و این همکاری شکل گرفت. طی تماس تلفنی‌ای که ابتدا با هم داشتیم، من به او گفتم در حوزه فرهنگ سرمایه‌گذاری کردم و به‌دلایلی نامعلوم جلو کارم گرفته شده‌است. قرار شد جلسهای حضوری با هم داشته باشیم. من شرکت فیلمسازی «یاسین‌فیلم» را که نزدیک ۲۰سال سابقه فعالیت دارد، مدیریت می‌کنم؛ شرکتی که از وزارت ارشاد دارای مجوز است و فیلم‌های زیادی مثل «آینه‌عبرت» و «تیزهای تبلیغاتی مثل تیزهای نیروی انتظامی، هیأت‌رزمندها و…» در این شرکت فیلمسازی ساخته شده است. بعد از صحبت با آقای‌زنجانی قرار شد تولیدات این شرکت بیشتر شود و او قول همکاری داد.

۴ اولین زنجانی شما فعالیت‌های «سوریت» را دنبال می‌کنید. پرسش ما در ارتباط با اکران فیلم «نقش‌ونگار» است. این فیلم هم با سرمایه‌گذاری آقای زنجانی ساخته شد و بنوعی، از دارایی‌های اوست. تکلیف نمایش این فیلم مشخص است؟

ایسن فیلم نمایش داده خواهد شد و در نوبت اکران است. بخش‌کننده آن آقای‌باباییان است و برحسب اینکه چه زمانی برای اکران آن مناسب‌تر است اقدامات لازم را انجام می‌دهد. در زمان اکران، سرمایه‌گذار موظف است پیگیر کارها شود و فیلم را به‌نحواحسن اکران کند و ما هم در اولین فرصت فیلم را اکران می‌کنیم. به‌رحال پخش، ریزه‌کاری‌هایی دارد که باید آنها را در نظر گرفت. اکران «سیزده» و «نقش‌ونگار» مراحل معمول پیش از اکران را اسیری می‌کند و در بهترین زمان ممکن نمایش داده خواهد شد.

۴ درآمد گیشه این فیلم چه خواهد شد؟

زمانی که این اتفاق برای زنجانی افتاد دادستانی به‌عنوان مسؤول حفظ و نگهداری اموال او در هلدینگ «سوریت» مستقر شده‌است. آنها رصد می‌کنند که این اموال خدای ناکرده توسط فرد یا افرادی نابود نشود. در تمام این مدت، نمایندگان دادستانی هر جایی که مشکلی پیش آمده، برطرف کرده‌اند. تا الآن شاه‌کلیدی بودند که مشکلات ما را برطرف کردند و مشکلی برای ما درست نکرده‌اند. «نقش‌ونگار» در گیشه فروش داشته باشد یا نه، جزو اموال آقای‌زنجانی است، اما اینکه این اموال چه خواهد شد را نمی‌دانم.

۴ هم دادستانی و هم نمایندگان مجلس از میزان بدهی و سرمایه‌های داخلی و خارجی آقای زنجانی صحبت کردند. فکر می‌کنید این پخش یا پروژه‌ای که متوقف‌شده، می‌تواند روزی از جابج دادستانی یا جایی گرفته شود؟

من هیچی نمی‌دانم. نمی‌دانم آقای‌زنجانی چه اموالی دارد. **۴** قصد بازگشت به سینما را ندارید؟

من با این وسایل کم به‌عنوان بازیگر وارد سینما شدم. از خاک‌صحنه‌خوردن به اینجا رسیدیم، شغلم بازیگری است و عاشق بازیگری هستم و چقدر دلم برای بازیگری تنگ شده. دوستانی که درباره من قضاوت می‌کنند و من آنها را نمی‌شناسم بدانند که هیچ‌سازمانی به من نگفت بازی نکن. ممنوع‌الکار نیستم و تخلفی نکرده‌ام.

همیشه سعی کردم در چارچوب نظام جمهوری‌اسلامی کار کنم. اما دور از انصاف است که بدون اینکه من را محاکمه کنند، حکم صادر و قضاوت می‌کنند. من دیگر افراد رانمی‌بخشم. **۴** زمانی یکی از فعال ترین بازیگران سینما و تلویزیون بودید و رفته‌رفته بازیگری برایتان کم‌رنگ شد و تهیه و تولید در این عرصه برای شما جدی‌تر شد، از چه زمانی تصمیم گرفتید دیگر بازی نکنید؟

زمانی که سریال «آینه عبیرت» را تمام کردیم، به سینما آمدم. برای تهیه‌کننده‌ها سودآوری خوبی داشت، تمام فیلم‌ها که در آن بازی می‌کردم خوب می‌فروخت. مثلاً فیلم «شاهین طلایی» در زمان خودش ۱۸۰میلیون فروخت و از آن زمان این مبلغ بسیار فروش خوبی بود. بعد از بازی در آن فیلم به دهم رسید باید موسسه‌ای راهاندازی کنم و در کنارش کار تولیدی انجام بدهم. هرچند من با ساخت «آینه عبیرت» سابقه تولید داشتم. تنها تهیه‌کننده‌ای بودم که برای صداوسیم‌ها همیشه پول بردم، پول نگرفتم و در سینما هم همیشه برای تهیه‌کنندگان، بازیگر پی‌فروشی بودم.

۴ پس فکر کردید نمی‌شود هم‌زمان هم بازی کرد و هم کار تولیدی انجام داد؟

چهارمیلیارد سوددهی دارد که انقلابی در حوزه فرهنگ کشور است. من نمی‌شود دو کار را با هم انجام داد. به همین دلیل بازیگران دو شغل ندارند. اصلا چند بازیگر داریم که دستشان به جیبشان می‌رسد؟ امکان ندارد بازیگر شغل دوم نداشته باشد و وضع مالی خوبی داشته باشد. برای همین این موسسه را راهاندازی کردم. اگر کار اقتصادی نمی‌کردم، نمی‌توانستم روی پام بایستم.

۴ برخورد بازیگران با شما چطور است؟

بازیگرانی که در ارتباط هستند، ارتباطمان را در حد سلام‌وعلیک حفظ کرده‌یم. برخی از بازیگران جدیدتر، احترام ما قدیمی‌ترها را نگه نمی‌دارند و وانمودمی‌کنند ما رانمی‌شناسند. تا‌و‌اگر من رانمی‌دیدم بازیگر نمی‌شدی. همان‌طور که اگر من بازیگران پیش از خود را نمی‌دیدم، بازیگر نمی‌شدم. متاسفانه در این حوزه برخی بازیگران جدید، احترام پیشکسوتان را ندارند. من همیشه به‌بزرگ‌ترهای خودم در این حرفه احترام گذاشته‌ام؛ حتی در اوج شهرت که عکس‌های من در خیابان‌های شهر دسته‌به‌دست می‌شد و به اصطلاح توی چشم بودم.

هنر

به بهانه اجرای چهار بانوی هنرمند در تالار وحدت

دیگر گونه سروند

ستاره جاوید:
جذابه‌هایی از ترانه‌های خاطره‌انگیز نسل مادران ما و حرکتهای طراحی‌شده ماندگاری از مراسم‌های آیینی فولکلور کردی و لرگی توسط چهاربانوی هنرمند با هدف تجلیل از یک بانوی کارآفرین در تالار وحدت به اجرا درآمد. تماشای مراسم‌های آیینی کردی و لرگی با هنرنمایی گروه گونای به سرپرستی ماندانا طالایی و صدای سوپرانوی شہلا میلانی که بخش‌هایی خیال‌انگیز از اپرای «کارمن» را اجرا کرد و گروه حرکات موزون هیاده کیشی‌پور که همراه با اجرای میلانی در عمق صحنه، در سادگی تمام حرکات نمایشی ایرانی را به نمایش درآوردند به‌همراه اجرای دلنشین برچهره خلوتی در لباس تاجیکستانی، ساعاتی خوش را برای بانوان تهرانی فراهم کرد. این هنرمندان برای تجلیل از «سرور رضوی» بانوی کارآفرین و خیر، افتخاری روی صحنه رفتند. به گفته زیلا امیرشاهی، مجری برنامه، بخش اعظمی از زندگی این بانوی کارآفرین صرف امور عام‌المنفعه و کارآفرینی شده است؛ بانویی که از صفر شروع کرده و اکنون توانسته گروه عظیمی را در سایه کارآفرینی، زیر چتر حمایت خود بگیرد.

ایسن برنامه به همت خیریه فیروزنیا که مجری انحصاری کنسرت بانوان در تهران است، با هدف تجلیل از خیران کارآفرین این خیریه برگزار شد. در این برنامه هر هنرمند با هنرنمایی به‌مدت ۲۰دقیقه بعد از ایفای نقش و اجرای هنری خود سخنرانی به میثاد با جمعه منتقل شده که به‌گروه دیگر سپرد. آنچه این اجرا را از سایر اجراهای ویژه بانوان متفاوت و متمایز می‌کرد، آغاز سنت تجلیل از بانوان کارآفرینی است

که از صفر شروع کرده و با تالایی مداوم و خستگی‌ناپذیر تلاش خود را به نمر رسانده‌اند؛ از سوی دیگر، انتظار نمی‌رفت بانوان هنرمند با این سخاوت و دید هنرمندانه و انسانی خود تمام بضاعت هنری خود را در طبق اخلاص قرار دهند و برای حمایت از سنت یک خیریه و برای دل یک کارآفرین خیر روی صحنه بروند و بی‌هیچ چشمداشتی به ایفای ه‌های هنرمندانه خود بپردازند. اجرای هر چهار بانو در سادگی کامل، بی‌هیچ زرق‌وبرق اضافی یا طراحی صحنه تجلی، در سادگی کامل همراه با نورپردازی بجا و تکنوازی ساز و صدای خوانندگان همراه بود.

تداعی جنگ برای زندگی

آنچه شکوه اجرای حرکت فولکلور شاد و باشناط کردی توسط گروه گونای را دوچندان می‌کرد، حضور حس حزن‌ناک «جنگ برای زندگی» در خواش این گروه بود که در ذهن تماشاگران زنده می‌شد. شکوهی که بر مراسم آیینی فولکلور کردی و حرکتهایی با سابقه چندین‌هزارساله به نمایش درآمد، دختران از جان‌گذاشته کرد کوبانی را به یاد می‌آورد که چگونه با جانمایی از کیکیک این حرکات که به معنای عمیق‌نودن دارند، مسلسل به دست گرفته‌اند و برای سرزمین وزندنگه‌داشتن همین حرکات تاریخی و زندگی‌بخش از جان گذاشته‌اند، حرکت‌های ماندگاری که خوانشی متفاوت از اندوه و شادی را توامان با هم دارند.

اپرای کارمن برای بانوان

تکته بسیار باهیمیت در تماشای این اجرا، اجرای دیگر گونه شہلا میلانی در لباس باشکوه کلاسیک خود به سبک ایرخوانسان اروپای کلاسیک بود که با صدای سوپرانو، تکنخوانی دلنشینی از بخش‌های خیال‌انگیز اپرای کارمن را فقط با تکنوازی پیانو به نوازندگی نازلی بخشایش و صدای خاص خود برای بانوان اجرا کرد. این بخش مورد استقبال تماشاگران قرار گرفت و با ابراز احساسات مردم همراه شد. از سوی دیگر، تبعات تأثیرگذاری چنین اجراهایی که فقط برای بانوان برگزار می‌شود وسیع و تعیین‌کننده است و در خلق روحیه نشاط در ذات بانوان ایرانی موثر و بهتر است چنین حرکت‌ها و اقداماتی توسعه یابد تا هم بزرگان و کارآفرینان ضمن تجلیل در زمان حیاتشان به فعالیت‌های اشتغالزایی و سرپرست‌خوانروییون خود، دلگرم شوند و بداندن دیده می‌شوند و هم از جریان‌های هنری که می‌کوشد نشاطی سالم و موسیقایی را در فضای امن روایتی برای بانوان ایجاد کند حمایت بیشتری صورت گیرد.

چهارشنبه ۱۴ آبان ۱۳۹۳

ادامه از صفحه ۸

دادویی: نباید نگران پرتاب سنگ بود

وقتی فضای کار مناسب فراهم می‌شود، رشد هم در کنارش خواهد آمد. اما در مورد فشارها هم می‌شود گفت تا حدودی طبیعی یا لاقابل پیش‌بینی بود. معتقدم هیچ‌کس به قطار ایستاده سنگ نمی‌زند. معمولا سنگ به قطاری زده می‌شود که به حرکت درمی‌آید. بنابراین وقتی قطار رشد و رونق تئاتر آرام‌آرام به حرکت درآمده، نباید خیلی نگران سنگ‌های پرتاب‌شده بود. از طرف دیگر، این را هم فرض اولیه خودمان قرار می‌دهیم که ما قطعا با این حجم کاری بدون اشکال و ایراد نیستیم. اما قویا بدافع می‌کنم که نسبت به حجم انبوه کار واقعا ایرادات ناچیز است و در عین اینکه باید فهمیده شود قضاوت و اظهارنظر در مورد مسایل تئاتر نیازمند شناخت فضای حرفه‌ای و عرفی این حوزه است. کسانی که گهگاه فعالیت مسوولان و هنرمندان را زیر سوال می‌برند، باید نخست مصایب، مسایل، دشواری‌ها و شرایط کلی هنر نمایش را بشناسند. آنها باید بدانند نمی‌شود در هنر زنده و پویای تئاتر، مثل فیلم یا سی‌دی موسیقی، همه‌چیز را تحت کنترل درآورد؛ چه در حوزه بازیگری، کارگردانی و حتی در مورد فعالیت و اثرگذاری شورای ارزشیابی و نظارت، چون بخشی از تغییرات و ایرادات و… می‌تواند در پروسه اجرا اتفاق بیفتند. به‌نظم بخشی از این انتقادات به‌دلیل نشانختن فضای تئاتر و آگاه‌نبودن از روند کار و چگونگی اجرای یک نمایش است. اما همه‌ج‌ه زیاد و بی‌سلیقه‌ای هم اتفاق افتاده که بخش زیادی از آن را اعمال سلیقه‌ها و مخالفت‌های فردی، گروهی و جناحی می‌دانم. در بیشتر مواقع، مساله اصلی فرد و گروه منتقد واقعا تئاتر نیست.

۴ مثل کار آقای بیضایی و دیگران…

بله. تجربه به ما ثابت کرد در شب‌هایی که به نظر می‌رسید اثر مناسبی نباشد یا کسی از رفتن به تئاتر استقبال نکند، وقتی یک کار مناسب آن ایام انتخاب می‌شود، بااستقبال ۵۰۰، ۶۰۰تفری همچون یک‌اجرای عمومی مواجه هستیم. من خودم تماشاگران پیر و جوانی را دیدم که با چشم‌های گریان از سالن بیرون می‌رفتند و به‌نظم این یعنی فرهنگ‌سازی، نشر و گسترش تفکر علوی در جامعه به‌خصوص در میان نسل جوان. اما کسانی که صرفا و همیشه فقط شعار می‌دهند و معتقدند فقط خودشان دغدغه‌ارزش‌های دینی و مذهبی را دارند، طبیعتا باید از این تحولات استقبال می‌کردند و اینها را به‌عنوان جنبه‌ای از امری‌معروف می‌دیدند و تلاش می‌کردند تا توجه دیگران و عموم مردم را به این اتفاق معطوف کنند، اما به‌هیچ‌وجه چنین اتفاقی از طرف آنها نیفتاد. یعنی کسانی که دم از داشتن دغدغه می‌زند، عملا چنین کاری را برسته نکرده‌ام. اما از سوی دیگر اگر کوچک‌ترین اشکالی در سوابق یک هنرمند یا اشکالی در کار ما ببینند، در نهی‌ازمنکر به‌شدت و با تحکم بسیار اقدام و برخورد می‌کنند. بدیهی است ما هم از اشتباه و خطا میرا نیستیم. من امری‌معروف کنیم و بعد نهی‌ازمنکر نهی‌ازمنکر هم زمانی است که شما تمام بار منفی آن را بگیرید که می‌باید با جمعه منتقل شود. به این‌که اگر بار منفی هم دارد، بنوعی و در سطحی در جامعه گسترش داده شود که عملا خود آن کار محال بود چنان تأثیر منفی‌ای داشته باشد ولی رسانه‌ها آن را گسترش داده و خطای بزرگ‌تری را مرتکب شده‌اند؛ این اتفاق خیلی بدتری است. به‌نظم در کارهایی که مسایلی برایشان پیش آمد خود کارها واقعا مسالهای نداشتند. نگاه سلیقه‌ای و متعنت جناحی عادی در به‌هم‌ریختن اوضاع بود. بنابراین وقتی ما می‌گوییم جلو سلیقه را می‌گیریم و سلیقه به خرج نمی‌دهیم، به این معنی است که به دیگران هم اجازه نمی‌دهیم سلیقه‌ای برخورد کنند.

۴ حتی نهادهای نظارتی؟

بله. کسی نباید سلیقه‌ای برخورد کند. ما در مورد مسایل قانونی به نظارت همه احترام می‌گذاریم. بگذارید بگویم برایتان برزم. چندوقت قبلا تئارتی در تئاتر شهر روی صحنه بود و یک مسات به مناسبت یک کس جریان سیاسی است، به‌شدت از این نمایش تعریف کرد و آن را به‌عنوان افتخاری برای تئاتر کشور دانسته بود که در مورد مضلات و آسیب‌های اجتماعی کار کرده است و دقیقا یک‌هفته بعد بدون اطلاع از آن مطلب، رساله دیگری از همان جریان سیاسی چنان نقدی بر این اثر انجام داده بود که انکار ش‌واری ارزشیابی و نظارت با اجازه اجرا دادن به این تئاتر تمام خطوط قرمز را رد کرد و فرهنگ عمومی جامعه را به خطر انداخته است. حالا خود شما قضاوت کنید؛ اگر قرار باشد سلیقه‌ای برخورد کنیم، بالاخره باید به کدام یک از این دو تفسیر توجه کنیم؟ پس وقتی ما خودمان بنا داریم سلیقه‌ای عمل نکنیم و قانون و وجدان و اخلاق مبنای کارمان باشد، به کس دیگری هم این اجازه را نمی‌دهیم.

۴ مثل اتفاقی که برای کار آقای مرزبان افتاد…

دقیقا. آنجا هم بخش زیادی از اشکال این بود که دوستان اطلاع دقیقی از شرایط نمایش نداشتند که طبیعی است، چون این یک کار تخصصی است. اما در انتها برخورد خوبی صورت گرفت و با تعامل و دوستی به اینجا رسید که اگر خدای‌نکرده مسالهای در کارهای بعدی اتفاق بیفتند، قبل از برخورد با گروه یا عوامل از طریق مرکز هنرهای نمایشی بررسی صورت گیرد و اگر قانع نشدند از طرق قانونی تصمیم دیگری گرفته شود. به‌نظم اگر همه منتقدان این روال را پیش بگیرند، با همین تفکر می‌توان یک‌دیگر را توجیه کرد. می‌دانم، می‌دانم هر کس که هیچ نمایشی به‌دلیل سلیقه گروه‌ها و جریانات توقیف نشود.

۴ در مورد نمایشنامه‌هایی که طی این سال‌ها به‌دلیل و گمنام بوده‌اند و کمتر کسی به سراغ بعضی از این نویسندگان تئاتر رفته، چه‌نظری دارید؟ مثلا در سال‌های گذشته کارهای آقای بیضایی مجوز نمی‌گرفت، اما مجلس ضریت‌زدن ایشان نمایشنامه‌خوانی شد و حتی مورد استقبال مخاطبان تئاتر مذهبی قرار گرفت. شما چه کارهای پرام دارد به آثاری که مشمول خطوط قرمز سلیقه‌ای و خلاف قانون شده بودند، مجوز داده‌شود؟

البته بسیاری از این آثار صرفا به‌دلیل گذشت زمان و عدم آشنایی نسل امروز مهجور و گمنام ماندند و حتی قشر دانشگاهی هم به عنوان یک کار تخصصی سراغ آنها نرفته است و خیلی محدودیت قانونی نداشته‌اند. اما موارد دیگر، مثلا بعضی افراد به دلایلی که نمی‌دانم، گهگاه برای ابراز بهرام بیضایی سوءتفاهم‌هایی ایجاد کرده‌اند اما به‌طور قطع می‌توان گفت بهترین آثار نمایشی و تصویری در مورد امام‌حسین(ع) و امام‌علی(ع) نوشته‌های اوست. زور واقعه و «مجلس ضربت‌زدن»، آثار شاخص هنر ایرانی -اسلامی است. نویسندگان دیگری همچون بهمن فرسی، اسماعیل خلج، غلامحسین ساعدی که فیلم بازم به‌نویسدگی او به‌عنوان یک شاخص مورد تأیید امام(ره) قرار گرفته بود. و… به هستند که آثارشان طی این سال‌ها بارها چاپ شده با بعضا متولی نداشته و چاپ نشده اما ان‌طور که یادشاید دستمایه اجرا قرار نگرفته‌اند. طبیعی است که بعضی از این آثار در شرایط اجتماعی و فرهنگی متفاوتی نوشته شده‌اند و با تغییرات گسترده فرهنگی و اجتماعی با همان شکل اولیه قابل اجرا نباشند، بنابراین ما هر کدام از این آثار که قابلیت تطبیق با قوانین، شئونات اخلاقی و عرف اجتماعی امروز را داشته باشد، مورد بررسی قرار می‌دهیم و برای آن مجوز صادر می‌کنیم. مجوز هم گهگاه برای ابراز بهرام بیضایی نمی‌تواند هنرمندان را از تاریخ حذف کند. ممکن است سبک زندگی و ایده‌های شخصی کسی را قبول نداشته باشیم و با نگاه ما به دنیا همچون نباشد، اما تاریخ ما با ثابت کرده نه حق داریم و نه می‌توانیم او را از تاریخ حذف کنیم. بدیهی است هرآنچه بویی از حقیقت در آن باشد، در حافظه تاریخی مردم هر سرزمین باقی خواهد ماند.